

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

Incest a la francesa i el món segons Gary

'LEMON INCEST'

L'editorial Anagrama, en poc més de dos mesos, ens ha donat un parell de novel·les curtes sobre l'incest, la darrera de les quals en flamant versió catalana de la nova col·lecció. Parlem de *iPonte, mesita!*, d'Anne Serre, i *Una setmana de vacances*, de Christine Angot. D'aquestes dues novel·les, la primera et fa una interessant reflexió en forma de faula: ¿pot una família, pare i mare, viure una vida sexual oberta, joiosa, intensa, que inclou les filles adolescents i altres subjectes actius sense pagar-ne un preu, més tard o més d'hora? No els direm la resposta, però arriba només després de 69 pàgines. *Una setmana de vacances* és molt més atractiva i impactant com a artefacte literari. És com un esquitx, com una escopinada, com una feix de llum que t'enlluerna intensament durant uns quants segons. Després, et cal una mica de temps per rumiar amb calma què t'ha passat i recuperar-te'n.

La novel·leta, com totes les que descriuen detalladament actes sexuals, parteix del fet que és impossible fer-ho a bon ritme. El lector es perd amb tanta cama dreta que ara es posa aquí, llengua que llepa allà, dits que penetren no sé on... Però això és un mal menor perquè el missatge de l'autora t'arriba clar i net. I, per tant, és tot un èxit. Hi veus una relació de domini ferotge en què finalment destaca el gran egoisme de l'un i l'opció de deixar-se fer de l'altra (se suposa que una adolescent), sense recursos per defensar-se si no és el refugi en el propi món interior. El pare, sexualment molt actiu, ordena, i la filla, submissa, obeeix sense dir ni piu. I, quan intenta dir alguna cosa, l'altre

Anagrama ha publicat recentment dues novel·les curtes franceses sobre l'incest, 'Ponte, mesita!', d'Anne Serre, i 'Una setmana de vacances', de Christine Angot. Angle recupera l'esplèndida 'La vida al davant', de Romain Gary

(que no para de manifestar que se l'estima tant i tant, quan en realitat l'únic que vol és follar-se-la) no l'escolta. Un llamp de crua realitat en forma d'extraordinari flaix literari.

UNA CASA DE FILLS DE PUTA

Sabem que *Una setmana de vacances* està situada el novembre del 1975 perquè la noia, en els pocs moments que el seu pare no se la vol fer, llegeix els titulars del diari que l'home llegeix. Una de les notícies és la mort de Franco, però l'altra és que Émile Ajar, amb *La vida al davant*, guanya el premi Goncourt. I vet aquí que una de les novetats d'aquests dies és la celebració del centenari de Romain Gary (Ajar és el pseudònim amb què es va presentar al premi) amb la recuperació, amb traducció revisada de Jordi Martín Lloret, de la versió catalana. La publica Angle i cal agrair-l'hi. Es tracta d'una gran novel·la, impressionant, amb personatges inoblidables. Passa a París, a principis dels 70, pràcticament tota en una escala d'un barri multiracial i multireligiós. En un dels pisos, hi ha una jueva que es fa càrrec dels "fills de putes". La història, senzilla, directa, l'explica un dels nens, que no sap ben bé l'edat que té. Vet aquí una història de marginats, supervivència i solidaritat, absolutament vitalista. Són els ulls fatalistes d'un nen, en una edat en què totes les veritats són absolutes per més que no sàpiguen res, que comprèn que per sobreviure has d'estimar. I, atenció, també entén que una vida és digna quan té una bona mort. No se la perdin. ♦♦

A 'UNA SETMANA DE VACANCES', DE CHRISTINE ANGOT, EL PARE, SEXUALMENT MOLT ACTIU, ORDENA, I LA FILLA, SUBMISA, OBEEIX SENSE DIR NI PIU. ISTOCKPHOTO

EL NOM, EL MÓN

Maria

Maria és un nom especial. Ho és per la càrrega religiosa que comporta, perquè és un nom senzill que pot arribar a ser sofisticat i perquè és un nom antic que no passa mai de moda: se'n diu l'àvia i la besnéta. És un nom especial perquè tradicionalment s'ha combinat amb molts altres. La majoria de noms admeten un Maria abans o després, inclosos molts noms masculins.

L'origen del nom de Maria l'hem de buscar en el nom hebreu Míriam, que apareix al llibre bíblic de l'*Exode*. Hi ha diverses teories

respecte a la seva etimologia, però n'hi ha una de més bonica que les altres: el nom vindria dels mots hebreus *mir* (relacionat amb la llum) i *yam* (mar). Així que Míriam voldria dir llum damunt del mar. A Catalunya, si triem el nom de Maria per a una nena, tenim diverses possibilitats: a més de Maria i de Míriam, també tenim Mireia i Mariona.

Mireia és un nom provençal que va popularitzar Frederic Mistral amb el poema del mateix nom. Segons sembla, Mistral va triar el nom per a la seva heroïna perquè

l'havia sentit a casa, però ningú li sabia dir d'on provenia. Quan el poeta va voler batejar la seva filla amb el nom de Mireia, el capellà s'hi negava perquè el nom no apareixia al santoral catòlic. Aleshores Mistral va improvisar un argument que va convèncer el rector: Mireia seria la forma provençal del sagrat nom de Maria. A França, existeix el nom de Mireille, derivat del nom provençal.

Finalment, parlem de Mariona. Es, òbviament, el diminutiu de Maria. Hi ha altres noms que s'endolceixen amb aquesta terminació:

SÍLVIA SOLER

MARIA VE DE L'HEBREU MÍRIAM, FORMAT PER LES PARAULES 'MIR' (LLUM) I 'YAM' (MAR)

podem dir Martona, Montserratona, Bertona. No sabem ben bé perquè, però Mariona s'ha anat consolidant fins a esdevenir un nom una mica diferent del de Maria. Fins i tot n'hi ha que trien per a una nena el nom d'Ona i argumenten que és un diminutiu de Mariona.

Es fàcil pensar que Mariona fos la manera natural d'anomenar les Maries quan eren molt petites, fins que algunes van decidir conservar-lo de grans. Com la protagonista de *Mariona Rebull*, una novel·la d'Ignacio Agustí que va contribuir a popularitzar el nom. ♦♦